

ОБЛІК НАДХОДЖЕННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

(Представлено к.е.н., доц. Золотницька Ю.В)

Стаття розкриває аспекти побудови обліку надходження готової продукції на підприємствах лісового господарства. Досліджено методичні основи обліку лісопродукції з врахуванням особливостей виробничої діяльності галузі.

Ключові слова: облік готової продукції, лісове господарство; надходження готової продукції.

Постановка проблеми. Однією з провідних галузей економіки України є лісове господарство. Загальнотеоретичні норми організації та методики формування бухгалтерського обліку надходження готової продукції, на думку більшості вчених і практиків, є різними для підприємств різних видів економічної діяльності. Вивчення особливостей обліку надходження готової продукції лісового господарства згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку та його удосконалення є одним з важливих завдань сьогодення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженням питання обліку в лісовому господарстві приділяли увагу низка вітчизняних науковців і практиків, зокрема Гоцуляк В.Д., Котляревська Н.С., Кисіль Н.М. [2], Кузів В.Б., Случак Н. А., Сенько Є. І. [4], Чік М. Ю. [4] та ін.

Однак, слід відмітити, що у вітчизняній економічній літературі недостатньо наукових праць з обліку надходження готової продукції на підприємствах лісового господарства.

Метою статті є дослідження особливостей обліку готової продукції на підприємствах лісового господарства.

Викладення основного матеріалу. Лісове господарство - галузь матеріального виробництва, що веде облік і відтворення, охорону та захист лісів, а також регулювання їх використання у цілях задоволення потреб в лісових ресурсах.

Особливості діяльності підприємств лісового господарства являють собою систему послідовних агротехнічних, лісівничих та організаційних прийомів щодо вирощування лісових культур (створення біологічних активів) [3, с. 429].

Лісопродукція, яка пройшла всі стадії переробки у складі таких сортиментів, як ділова деревина, деревина для технологічних потреб, товарні стовбури вважається товарною. Випуск товарної продукції за об'ємом та асортиментом - важливий показник роботи держлісгоспів. Готовність продукції основного виробництва залежить від місця її знаходження та завершення процесу обробки (розкряжування хлестів на кінцевих складах та іноді поділу сортиментів) [2, с. 146].

Заготовлена деревина знаходиться на різних складах (франко). В обліку лісопродукції розрізняють склади у лісі (франко-ліс), верхні склади (франко-верхній склад) - проміжні і кінцеві склади (франко-нижній склад). Верхні склади розташовані біля магістральних шляхів лісовозних доріг для забезпечення безперебійної роботи лісовозного транспорту.

До кінцевих складів належать: склади біля залізничних доріг широкої колії Міністерства транспорту; склади у пунктах переробки деревини; склади споживачів, куди деревина вивозиться транспортом постачальника; склади біля рік для сплаву деревини.

Так, готовою продукцією лісоексплуатації вважають:

- лісоматеріали, тобто ділова деревина та дрова, відповідно до ДОСТів, які вивезені на кінцеві склади, у тому числі сортименти, отримані від розкряжування хлестів на цих складах, з яких лісоматеріали можуть бути реалізовані, використані у переробку на тому ж підприємстві на інші види продукції, використані на власні господарські потреби;

- деревина власної заготівлі, яку реалізовано з лісу;
- інші види продукції лісоексплуатації.

Продукція лісозаготівель, яка знаходиться на первинних складах (на лісосіках та верхніх складах) та у вигляді не розкряжованих хлестів (на всіх франко) належить до незавершеного виробництва і не вважається готовою продукцією.

Однією з важливих умов організації обліку лісопродукції є своєчасне, якісне і достовірне складання первинної документації з заготівлі, зберігання, реалізації і використанню на власні потреби лісопродукції на всіх стадіях виробництва і місцях зберігання. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення [2, с. 147].

На підприємствах Держкомлісгоспу України для первинного обліку лісопродукції застосовуються різні спеціалізовані форми (табл.) [1].

Виробництво і облік продукції лісозаготівель відбувається під час приймання лісопродукції матеріально відповідальними особами по мірі заготівель на кожній окремій ділянці: форма ЛГ- 4 «Щоденник приймання лісопродукції по заготівлі» при сортиментній заготівлі; форма ЛГ-5 «Щоденник приймання робіт по розкряжуванню деревних хлестів» при хлистовій заготівлі. З моменту утворення сортиментів розкриваються характеристики, що притаманні деревині, як товару: найменування; порода; сорт; геометричні розміри (діаметр і довжина); об'єм. Матеріально-відповідальна особа, що відправила лісопродукцію, повинна зробити звірку відправленої (отриманої) на кінцевий склад продукції на підставі реєстру товарно-транспортних накладних на відпуск деревини (форма ЛГ-9).

Приймання лісопродукції на кінцевому складі проводиться завідувачем складом або іншою матеріально-відповідальною особою. На основі прийнятих товарно-транспортних накладних складається журнал надходження лісопродукції (форма ЛГ-10).

Облік лісопродукції матеріально-відповідальною особою здійснюється шляхом щомісячного складання і подачі бухгалтеру виробничого підрозділу звіту у вигляді «Рапорту про рух лісопродукції» (форма ЛГ-6) з додаванням до нього всіх документів по надходженню і списанню лісопродукції, а також «Реєстру товарно-транспортних накладних» (форма ЛГ-9). Залишки і рух лісопродукції обліковуються окремо від деревини (лісопродукції) одержаної від рубок формування та оздоровлення лісів, інших заходів, пов'язаних з веденням лісового господарства, головного користування і лісопродукції від інших надходжень.

Спеціалізовані форми для первинного обліку лісопродукції

№ форми	Найменування форми
ЛГ-1	Наряд-акт на виконання робіт
ЛГ-2	Журнал виконаних лісгосподарських робіт
ЛГ-3	Журнал інших виконаних робіт
ЛГ-4	Щоденник приймання лісопродукції від заготівлі
ЛГ-5	Щоденник приймання робіт по розкрязуванню деревних хлестів
ЛГ-6	Рапорт про рух лісопродукції
ЛГ-7	Акт приймання-передачі робіт по заготівлі деревини
ЛГ-8	Акт приймання-передачі інших лісгосподарських робіт
ЛГ-9	Ресстр товарно-транспортних накладних
ЛГ-10	Журнал надходження лісопродукції
ЛГ-11	Наряд на відпуск лісопродукції
ЛГ-12	Щоденник надходження сировини в цех переробки
ЛГ-13	Наряд-акт на переробку деревини
ЛГ-14	Змінний рапорт
ЛГ-15	Відомість обліку виготовленої продукції переробки деревини і витрат сировини
ЛГ-16	Акт на зміну якості продукції
ЛГ-17	Ресстр використаної на власні потреби лісопродукції
ЛГ-18	Специфікація-накладна покладна на відправлення лісопродукції залізницею (водним шляхом)
ЛГ-19	Журнал реалізації (відпуску) лісопродукції
СН	Специфікація-накладна на деревину відпущену
СПО	Специфікація покладного обліку
Інв-1	Інвентаризаційний опис лісопродукції
Інв-2	Відомість переліку наявності лісопродукції
Інв-3	Порівняльна відомість результатів інвентаризації лісопродукції

Одночасно зі звітом матеріально-відповідальні особи подають «Журнал реалізації (відпуску) лісопродукції» (форма ЛГ-19), в якому вказується відвантаження, номер наряду на відпуск або договору, номер вагону або ТТН, одержувач, сортимент, кількість та вартість відпущеної лісопродукції.

Коротко охарактеризуємо основні положення бухгалтерського обліку лісопродукції. Бухгалтерами підрозділів на підставі первинних документів складаються журнали виконаних робіт (форми ЛГ-2 і ЛГ-3) окремо за видами рубок та іншими заходами. Також формується «Журнал реалізації лісопродукції» (форма ЛГ-19) за місцями зберігання лісопродукції (на верхньому складі, на трелях, кінцевих складах), по діловій деревині – по породах, сортиментах, сортах, групах діаметрів; дров – по групах порід. Серед іншого вказується інформація про кількість і вартість відпущеної продукції. Журнал складається окремо по кожному виду оплати лісопродукції (за готівку, безготівковий розрахунок, в рахунок бартерних операцій та

ін.). На підставі рапортів формується «Звіт про рух лісопродукції» у цілому по підрозділу та за кожною матеріально-відповідальною особою.

Працівники, пов'язані із зберіганням, переміщенням, переробкою, відпуском і реалізацією лісопродукції в установленому порядку несуть матеріальну відповідальність за причинену підприємству шкоду. Оскільки лісопродукція включається до виробничих запасів підприємства, то інформація про її наявність та рух узагальнюється на рахунок 2 класу 26 "Готова продукція".

Висновки. Правильно організований облік лісопродукції з врахуванням особливостей лісової галузі дасть змогу забезпечити ефективність контролю як за її збереженням за місцями зберігання, так і сформувати дані для оцінки та аналізу виконання планових показників, визначення результатів діяльності структурних підрозділів та лісгосподарських підприємств у цілому для прийняття управлінських рішень щодо їх покращення.

Список використаної літератури:

1. Інструкція з обліку продукції лісозаготівель, лісопилення і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України, затверджена наказом Держкомлісгоспу України від 19 грудня 2003 р. № 205. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://galsillis.org.ua/material/2015/forkodeks_nakazvid1912003.pdf

2. Кисіль Н.М. Методологічні аспекти обліку готової продукції на підприємствах лісової галузі/ Н.М. Кисіль // Науковий вісник - Львів, 2004. - Вип. 14.1. — С. 145-150.

3. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарств: навч. посібн. / Є. І. Сенько. - К. : Знання, 2012. - 487 с.

4. Чік М. Ю. Вплив специфіки діяльності підприємств лісового господарства на систему бухгалтерського обліку витрат / М. Ю. Чік // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. - 2012. - Вип. 39. - С. 97-101.

References:

1. "Instructions keeping production logging, lumbering and wood processing enterprises in the State Forestry Committee of Ukraine", approved by the State Committee of Ukraine, no. 205, from 19 November, 2003, available at: http://galsillis.org.ua/material/2015/forkodeks_nakazvid1912003.pdf

2. Kisil N.M. (2004) Methodological aspects of accounting of finished goods at forestry industry // Naukoviy visnik, no 14 vol. 1, pp. 145-150.

3. Senko YE.I. (2012) Organizatsiya, planuvannya ta upravlinya na pidpriemstvah lisovogo i landscape gospodarstva [Organization, planning and management at the enterprises of Forestry and Horticulture], Znanya, Kyiv, Ukraine, 487 p.

4. Chik M.YU.(2012) The impact of the specifics of the forestry enterprises to the accounting cost // Visnik Lvivskoyi komertsynoyi Akademiyi. Seriya Ekonomichna, no 39, pp. 97-101.

ПРОКОПЕНКО Вікторія Олександрівна – магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси: обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку готової продукції